

DECIZIE

18 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Vera Macinskaia

Valentina Clevadi

Nicolae Clima

Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Negară Pavel împotriva
Consiliului municipal Chișinău cu privire la repunerea în termen de depunerea
acțiunii și contestarea actului administrativ,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2011, prin care
acțiunea a fost repusă în termen și admisă integral,

constată:

La 18 mai 2010, Pavel Negară a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 26 martie 2010 a depus o cerere
prealabilă de anulare a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 6/39 din 19 mai
2009 „Privind executarea hotărârii Curții de apel Chișinău nr. 3-1812 din 17 iunie
2008”, prin care a fost respinse cererile înaintate anterior de către el privind atribuirea
unui lot de pământ pentru proiectarea și construirea casei de locuit particulare.

Sușține că prin răspunsul nr. 2935/10 din 27 aprilie 2010, a fost informat că
cererea prealabilă a fost depusă tardiv, de aceea solicitarea nu poate fi soluționată.

Consideră reclamantul că i-au fost încălcate drepturile constituționale, stipulate
în art. 47 al Constituției RM, care prevăd că, statul este obligat să ia măsuri, ca orice
om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui,
familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală precum și
serviciile medicale necesare.

Menționează că art. 7 alin. (1) și art. 13 lit. d) a Legii cu privire la veterani nr.
190-XV din 08 mai 2003, stabilește că protecția socială a veteranilor presupune
realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condițiilor care le-ar asigura
bunăstarea economică și confortul moral, le-ar acorda drepturi și facilități
suplimentare, exprimate prin acordarea, procurarea, construirea și întreținerea
locuințelor.

Afirmă că, argumentul invocat de Consiliul municipal Chișinău, în temeiul art. 14 (2) lit. b) - lit. e), art. 19 (4) și 77 (5) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, nu poate fi aplicat față de el, deoarece dînsul, ca veteran de război din Afganistan, beneficiază de o protecție specială din partea statului.

Insistă că, prin Lege are dreptul prioritar la acordarea, procurarea, construirea unei case sau teren, astfel, Consiliul municipal Chișinău este obligat să contribuie efectiv la realizarea acestor drepturi, garantate de către stat.

Susține că în prezent locuiește într-o odaie cu suprafața de 12,8 m.p. împreună cu soția și doi copii. Anterior a depus mai multe cereri, prin care a solicitat eliberarea unui teren pentru construcția unei case de locuit. Aceste cereri erau pe cale de rezolvare, fapt confirmat prin întocmirea schemei de situație a terenului din 15 martie 2005, în care este indicat și el - Pavel Negară ca beneficiar.

Indică că la data de 05 iunie 2009, a depus o cerere la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 6/39 din 19 mai 2009 în partea care se referă la respingerea cererii depuse. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2009, dosarul nr. 3-2386/09, cererea din 05 iunie 2009 a fost scoasă de pe rol, soluția care a fost menținută și prin decizia Curții Supreme de Justiție 09 decembrie 2009.

La fel, menționează că prin certificatul nr. 88 din 29 aprilie 1999, semnat de vicepreședintele Mihai Furtună, se confirmă faptul că el se află în rîndul cu privilegii, pentru primirea lotului de pămînt, pentru construcția caselor de locuit particulare.

Prin certificatul nr. 25 din 01 aprilie 2008 se confirmă ca el este angajat al Ministerului Afacerilor interne din 30 martie 1992 și în prezent exercită funcția de inspector de serviciu la Academia „Ștefan cel Mare” din Chișinău.

Prin răspunsul nr. Nr. 995 din 18 septembrie 2003, a fost informat de Pretura sec. Buiucani, precum că a fost adresat un demers către Primăria mun. Chișinău, pentru a i se repartiza un sector de pămînt pentru construcția unei case particulare de locuit.

Prin informația 08/2647 din 26 septembrie 2003 a Departamentului Arhitectură și Urbanism, a fost înștiințat că adresarea lui către Primarul General dl Serafim Urecheanu „Cu privire la atribuirea unui lot de pămînt² va fi examinată, iar prin informația serviciului petiției și audienței al aparatului serviciului Parlamentului Republicii Moldova din 20 octombrie 2005,, SPA-N-2595/2005, a fost informat că prin dispoziția Președintelui Parlamentului, dl Marian Lupu, adresarea lui a fost trimisă spre examinare la Primăria municipiului Chișinău. Prin informația nr. 08-4227/05 din 18 octombrie 2005 de către secția petiții și audiență al aparatului Guvernului Republicii Moldova a fost informat că cererea sa va fi examinată.

Solicită reclamantul repunerea în termen de depunerea acțiunii, anularea Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 6/39 din 19 mai 2009 în partea care cererea sa a fost respinsă și obligarea Consiliului municipal Chișinău să-i atribuiască terenul prevăzut în schemă de situație a terenului, planșa nr. 121, nr. 249-21-22.

La data de 24 februarie 2011, reclamantul a depus o cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat repunerea în termen de depunere a acțiunii, anularea Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.6/39 din 19 mai 2009, în partea în care cererea sa cu privire la atribuirea unui lot de pămînt pentru proiectarea și construirea casei de locuit particulară a fost respinsă și obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i

atribuie în folosință terenul prevăzut în schema de situație a terenului, planșa nr. 121, nr. 249-21-22 din strada Drumul Băcioiului, 303/7, mun. Chișinău.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2011, a fost repusă în termen acțiunea și admisă integral, anulată Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 6/39 din 19 mai 2009, în partea care se referă la respingerea cererii depuse de Pavel Negară, privind atribuirea unui lot de pământ pentru proiectarea și construirea casei de locuit particulară, ca ilegală și obligat Consiliul municipal Chișinău să-i atribuie lui Pavel Negară împreună cu membrii de familie, în folosință, terenul prevăzut în schema de situație a terenului, planșa nr.121, nr. 249-21-22 din strada Drumul Băcioiului 303/7, mun. Chișinău, pentru proiectarea și construirea casei de locuit particulară.

La data de 27 septembrie 2011, Consiliul municipal Chișinău a declarat recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd repunerea recursului în termen și admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingerea acțiunii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2011, a fost respinsă cererea Consiliului municipal Chișinău de repunere în termen a recursului și restituită Consiliului municipal Chișinău cererea de recurs cu toate documentele anexate.

La 05 ianuarie 2012, Consiliul municipal Chișinău a declarat un alt recurs împotriva hotărîrii primei instanțe din 11 martie 2011, solicitînd repunerea în termen pentru declararea recursului, admiterea cererii de recurs, casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri de respingerea acțiunii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2012, recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău a fost restituit și remis acestuia cu toate documentele anexate.

La data de 22 august 2012, executorul judecătoresc Pașa Nicolae a depus cerere cu privire la stabilirea modului de executare a documentului executoriu nr. 3-906/11 din 11 martie 2011.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2012 a fost respinsă cererea executorului judecătoresc cu privire la stabilirea modului de executare a titlului executoriu din 11 martie 2011 pe cauza civilă nr. 3-906/2011.

La 15 mai 2013, Consiliul municipal Chișinău a depus un alt recurs împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii a primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, considerînd-o ilegală, deoarece contravine normelor dreptului material și procesual.

Menționează că potrivit prevederilor art. 11 alin.(2) din Codul funciar, autoritățile administrației publice locale atribuie familiilor nou-formate sectoare de teren din rezerva intravilanului, pînă la epuizarea acesteia, pentru construcția caselor de locuit, anexelor gospodărești și grădinilor: în orașe - de la 0,04 pînă la 0,07 hectare, în localități rurale - pînă la 0,12 hectare. Dimensiunile concrete ale sectoarelor de teren se stabilesc de către autoritățile administrației publice locale.

Susține că prin Legea Republicii Moldova Nr.173-XIV din 22 octombrie 1998, în art. 11 al codului sus-numit, au fost operate modificări în vederea excluderii noțiunii de municipii. În acest context consideră că stipulările art. 11 alin. (2) al Codului Funciar nu se extind asupra municipiilor, și atribuirea acestor terenuri poate

avea loc în condițiile art. 77 alin. (5) din Legea privind administrația publică locală, adică prin intermediul licitațiilor funciare.

Conform Legii Republicii Moldova nr.764-XV din 29 ianuarie 2002 (art. 7-9, precum și anexa nr. 2 a Legii), privind organizarea administrativ teritorială, municipiul este o localitate de tip urban cu un rol deosebit în viața economică, social-culturală, științifică, politică și administrativă a țării, cu importante structuri industriale, comerciale și instituții din domeniul învățământului, ocrotirii sănătății și culturii.

Invocă că statutul de municipiu se atribuie orașelor Chișinău, Bălți, Bender, Comrat, Tiraspol, municipiul Chișinău este capitala Republicii Moldova, care este reglementat prin lege organică. Din componența municipiului Chișinău fac parte 35 localități, după cum urmează: 1- municipiul Chișinău cu cinci sectoare, 2- 6 orașe, or. Durlești, or. Sîngera, or. Vatra, or. Codru, or. Vadul-lui Vodă, or. Cricova (inclusiv 2 localități), 3-12 sate-comune (inclusiv 26 localități).

La fel, menționează că potrivit art. 2, 3, 7, al Legii Republicii Moldova nr.431-XIII din 19 aprilie 1995 „Privind statutul municipiului Chișinău”, municipiul Chișinău este capitala Republicii Moldova, care este o unitate administrativ - teritorială divizată în 5 sectoare: Botanica, Buiucani, Centru, Ciocana și Rîșcani.

Respectiv susține că, sectoarele au în componență o parte din teritoriul de bază al municipiului, precum și unități administrativ-teritoriale autonome: orașe, sate (comune). În componența sectorului Botanica intră orașul Sîngera cu satele Dobrogea și Revaca, comuna Băcioi (satele Băcioi, Brăila, Frumușica, Străisteni); a sectorului Buiucani - orașele Durlești și Vatra, satele Condița, Dumbrava, Ghidighici, Trușeni; a sectorului Centru - orașul Codru; a sectorului Ciocana - orașul Vadul lui Vodă, comunele Bubuieci (satele Bubuieci, Bîc), Budești (satele Budești, Văduleni), Cruzești (satele Cruzești, Ceroborta), Tohatin (satele Tohatin, Buneți, Cheltuitori), satul Colonița; a sectorului Rîșcani - orașul Cricova și comunele Ciorescu (satele Ciorescu, Făurești, Goian), Grătiești (satele Grătiești, Hulboaca), Stăuceni (satele Stăuceni, Goianul Nou).

Municipiul este persoană juridică, dispune, în condițiile legii, de patrimoniu, beneficiază de autonomie financiară, are dreptul de inițiativă în administrarea intereselor publice locale exercitîndu-și componența prin intermediul autorităților administrației publice locale în limitele administrativ-teritoriale stabilite.

În acest context consideră că municipiul Chișinău are un statut deosebit de cel al orașelor și norma imperativă a alin. 2 din art. 11 din Codul Funciar al Republicii Moldova nu se extinde asupra municipiilor.

Concomitent, menționează că în conformitate cu art. 14 din Constituția Republicii Moldova, capitala Republicii Moldova este orașul Chișinău, în același timp în art. 110 al Constituției Republicii Moldova, teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, orașe, raioane și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În condițiile legii, unele orașe pot fi declarate municipii.

Consideră că prevederile Constituției Republicii Moldova au fost realizate prin prevederile Legii Republicii Moldova nr.764-XV din 29 ianuarie 2002 și Republicii Moldova nr.431-XIII din 19 aprilie 1995, prin care orașul Chișinău a fost declarat municipiu.

Afirmă că la emiterea hotărîrii contestate, instanța nu a ținut cont de prevederile art. 42 din Codul Funciar al Republicii Moldova, prevederile din Legea

nr. 523-XIV din 16 iulie 1999 privind proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, terenurile din intravilan constituie proprietate municipală și doar Consiliul municipal Chișinău este în drept să îl gestioneze, în condițiile legii.

Conform alin. (3) din art. 10 al Legii cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nimeni nu este în drept să retragă bunul proprietarului public or să atenteze la acest bun.

Conform prevederilor art. 11 din aceeași lege, proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale este imprescriptibilă. Ea nu poate fi supusă exproprierii și nu poate constitui obiectul unor garanții reale. Actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor prezentului articol sunt lovite de nulitate absolută.

Susține că regimul juridic al acestor bunuri se reglementează și de prevederile Legii 121 din 04 mai 2007 „privind administrarea și deetimizarea proprietății publice” care prevăd că bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

Această proprietate este inviolabilă pornind de la conținutul art. 316 din Codul Civil al Republicii Moldova, este garantată de art. 127 din Constituția Republicii Moldova.

Indică că, în condițiile legislației în vigoare, bunurile administrației publice locale potrivit prevederilor art. 77 din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, pot fi înstrăinate, concesionate, arendate prin intermediul licitațiilor publice.

Totodată, invocă și prevederile art. 28 al Codului cu privire la locuințe, potrivit cărora, cetățenii care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor locative, au dreptul de a primi pentru folosire o încăpăre de locuit în casele fondului locativ de stat în modul prevăzut de prezentul cod și de legea în vigoare. Cetățenilor care trăiesc permanent în centrul populat respectiv, încăperile de locuit li se acordă de regulă, sub formă de apartament separat pentru familie.

Potrivit art. 20 din același cod persoanele care au dreptul de a primi cu înțetate încăperi de locuit, pot fi luați la evidența cu spațiu locativ la locul de muncă.

Cu referire la normele invocate în susținerea poziției sale, consideră că intimatul, ca și toți ceilalți cetățeni ai Republicii Moldova, are dreptul la asigurarea cu spațiu locativ și nicidecum nu dispune de vreun drept preferențial la alocarea unui teren în proprietate pentru construcția casei particulare.

Insistă că instanța de fond nu a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și nu a dat apreciere probelor administrate în conformitate cu art. 130 al Codului de procedură civilă și a obligat Consiliul municipal Chișinău să transmită lui Pavel Negară în proprietate lot de pământ pentru proiectarea și construirea caselor de locuit individuale, cu încălcarea art. 11 din Codul funciar, or, conform art. 9 din Codul Funciar, autentificarea dreptului deținătorilor de terenuri ține de competența exclusivă a consiliilor raionale și municipale, în modul stabilit de lege. Mai mult că, la 15 mai 2012, Consiliul municipal Chișinău a emis decizia nr. 4/11-3 „cu privire la epuizarea fondului de rezervă al Primăriei municipiului Chișinău pentru construirea caselor individuale de locuit”.

Studiind materialele dosarului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 30 al Legii contenciosului administrativ (prevederi aplicabile la data adoptării hotărârii contestate) hotărârea instanței de contencios administrativ asupra acțiunii judecate în fond poate fi atacată cu recurs, în termen de 15 zile de la data pronunțării sau de la data comunicării hotărârii integrale, în cazul în care acțiunea este judecată în lipsa părții, dacă legea nu dispune altfel.

La caz, din procesul-verbal al ședinței primei instanțe din 11 martie 2011 (f. d. 84-86), data emiterii și hotărârii contestate, rezultă că la judecarea pricinii reprezentantul Consiliului municipal nu a participat, deși a fost citat legal (f.d. 81).

Totodată, materialele pricinii denotă că copia hotărârii redactate din 11 martie 2011, a fost expediată de către Curtea de Apel Chișinău în adresa Consiliului municipal Chișinău la 11 iulie 2011, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 3-906/11 din 11 iulie 2011 (f. d. 95).

La fel, din actele cauzei rezultă cu certitudine că, reprezentantul Consiliului municipal Chișinău – Vasile Ungureanu, a primit la data de 21 septembrie 2011, contra semnătură, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2011.

De altfel, actele cauzei atestă și faptul că la data de 27 septembrie 2011 și la data de 05 ianuarie 2012, Consiliul municipal Chișinău a depus recursuri împotriva hotărârii primei instanțe din 11 martie 2011, care prin încheierile Curții Supreme de Justiție din 23 noiembrie 2011 și respectiv, din 14 martie 2012, au fost restituite, iar cererile cu privire la repunerea în termen a acestora au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că și cererea de recurs din 15 mai 2013 este depusă de către Consiliul municipal Chișinău, în afara termenului legal prevăzut de art. 30 al Legii contenciosului administrativ, fără a fi solicitată repunerea lui în termen.

Mai mult că, recurentul nici nu a invocat motive întemeiate care ar demonstra depunerea recursului în termen, sau omiterii acestuia din motive justificate, or odată ce recurentul avea la cunoștință hotărârea motivată, fapt confirmat prin contestarea acesteia anterior, ultimul, depunând recursul peste un termen de 2 ani și 2 luni de la această dată, urmau să justifice neîndeplinirea actului procesual în termenul prescris de lege.

De altfel, colegiul consideră necesar de a menționa și faptul că recurentul, având la cunoștință despre data emiterii deciziei instanței de apel și soluția acesteia, nu au luat măsurile necesare, după cum sugerează jurisprudența CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În această ordine de idei este cert că depunând cererea de recurs împotriva hotărârii primei instanțe peste termenul legal, recurentul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

Drept urmare, examinarea unui recurs tardiv declarat împotriva unei hotărâri definitive, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității juridice, garantat de articolul 6 din Convenție și ar încălca dreptul intimatului la un proces echitabil.

Reieșind din faptul că art. 409 CPC, care prevedea restituirea recursului depus în afara termenului legal, a fost exclus prin Legea pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 155 din 05 iulie 2012, iar

art. II pct. (6) a Legii menționate direct indică că recursurile depuse împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de către curțile de apel vor fi examinate de Curtea Supremă de Justiție conform prevederilor prezentei legi, Completul consideră că recursul Consiliului municipal Chișinău, în conformitate cu dispozițiile art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, urmează a fi respins ca tardiv.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău ca tardiv cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Consiliul municipal Chișinău ca depus cu omiterea termenului de prescripție.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 martie 2011 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Negară Pavel împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la repunerea în termen de depunerea acțiunii și contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Nicolae Clima

Tamara Chișca-Doneva